

Hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning vid förundersökning i brottmål under år 2009

Sammanfattning

Utskottet behandlar regeringens skrivelse 2010/11:66 Hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning vid förundersökning i brottmål under år 2009. Vidare behandlar utskottet en motion som har väckts med anledning av skrivelsen. Utskottet föreslår att skrivelsen läggs till handlingarna och avstyrker motionen.

I betänkandet finns två reservationer (S, MP, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	4
Regeringens skrivelse	4
Offentliga ombud	11
Reservationer	12
1. Skrivelsens omfattning, punkt 2 (S, MP, V)	12
2. Offentliga ombud, punkt 3 (S, MP, V)	12
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Skrivelsen	14
Följdmotionen	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens skrivelse

Riksdagen lägger skrivelse 2010/11:66 till handlingarna.

2. Skrivelsens omfattning

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju8 yrkandena 2–4.

Reservation 1 (S, MP, V)

3. Offentliga ombud

Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju8 yrkande 1.

Reservation 2 (S, MP, V)

Stockholm den 8 mars 2011

På justitieutskottets vägnar

Kerstin Haglö

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kerstin Haglö (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Ulrika Karlsson i Uppsala (M), Christer Adelsbo (S), Helena Bouveng (M), Elin Lundgren (S), Johan Pehrson (FP), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Maria Ferm (MP), Caroline Szyber (KD), Kent Ekeröth (SD), Lena Olsson (V) och Mattias Jonsson (S).

Utskottets överväganden

Regeringens skrivelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse 2010/11:66 till handlingarna.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringens årliga skrivelse om användningen av hemliga tvångsmedel även ska innehålla en redogörelse för tillstånd som har lämnats enligt lagen (2007:978) om hemlig rumsavlyssning och lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott.

Riksdagen avslår också ett motionsyrkande om att skrivelsen även ska innehålla en redovisning av i vilken utsträckning uppgifter har inhämtats med stöd av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Vidare avslår riksdagen ett motionsyrkande om att skrivelsen även ska innehålla en redogörelse för Säkerhets- och integritets- skyddsnämndens verksamhet och tillsyn.

Skrivelsen

Den parlamentariska kontrollen av tillämpningen av bestämmelserna om hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning vid förundersökning i brottmål utövas sedan länge på grundval av redogörelser från regeringen i årliga skrivelser. Den aktuella skrivelsen avser denna tillämpning under 2009. I skrivelsen finns bl.a. uppgifter om hur många tillstånd till de olika typerna av hemliga tvångsmedel som lämnades under 2009. Skrivelsen omfattar dock inte användningen av hemliga tvångsmedel i förundersökningar som handläggs av Säkerhetspolisen.

Regeringens redogörelse bygger på uppgifter som Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen gemensamt lämnade i en skrivelse till regeringen den 14 juni 2010 och en komplettering till skrivelsen den 7 september 2010 (dnr Ju2010/5064/Å).

Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen bedriver i samråd med Regeringskansliet (Justitiedepartementet) ett arbete som syftar till att förbättra myndigheternas uppföljning och statistiska underlag när det gäller användningen av hemliga tvångsmedel. Inom ramen för det arbetet preciserade regeringen i februari 2010 sitt uppdrag till Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen när det gäller dessa myndigheters årliga redovisning till regeringen (Ju2010/855/Å).

Regeringens redogörelse för 2009

Av redogörelsen framgår att det under 2009 lämnades tillstånd till hemlig teleavlyssning i 1 659 fall och till hemlig teleövervakning i 2 134 fall. Tillstånd till hemlig kameraövervakning lämnades i 82 fall. Det totala antalet tillstånd ökade med 44 % jämfört med 2008. Det var framför allt antalet tillstånd till hemlig teleavlyssning som ökade.

Den genomsnittliga avlyssnings- respektive övervakningstiden vid hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning uppgick till 31 respektive 32 dagar. Räknat i antal dagar hade den genomsnittliga avlyssnings- respektive övervakningstiden därmed minskat med 34 respektive 35 % jämfört med 2008. Räknat i antalet timmar hade den totala avlyssningstiden ökat med 10 %.

För hemlig kameraövervakning var den genomsnittliga övervakningstiden 34 dagar under 2009. Detta innebar en sänkning med 15 % jämfört med 2008.

När det gäller vilka brottstyper som tillstånden till de hemliga tvångsmedlen avsett är redovisningen i år mer detaljerad än tidigare. Av redovisningen framgår att 70 % av tillstånden till hemlig teleavlyssning under 2009 avsåg grovt narkotikabrott eller grovt smugglingsbrott. Av tillstånden till hemlig teleavlyssning avsåg vidare 14 % våldsbrott (bl.a. mord, våldtäkt och människohandel) och 11 % tillgreppsbrott (bl.a. rån och grov stöld). Tillstånden till hemlig teleövervakning avsåg främst tillgreppsbrott (58 %), våldsbrott (22 %) och grovt narkotikabrott eller grovt smugglingsbrott (13 %). Även tillstånden till hemlig kameraövervakning avsåg främst grovt narkotikabrott och grovt smugglingsbrott (55 %), våldsbrott (25 %) och tillgreppsbrott (11 %).

Tidigare redovisades betydelsen – nyttan – av de hemliga tvångsmedlen med utgångspunkt från ”åtgärdens betydelse för förundersökningen”. Före 2005 angavs innebörden av det uttrycket som att åtgärden hade lett till polisingripande (t.ex. att den misstänkte gripits, anhållits eller häktats) eller att åtgärden på andra sätt fört förundersökningen framåt, dvs. utgjort en viktig del i utredningen. I redovisningen för 2005 års användning av hemliga tvångsmedel ändrade myndigheterna nyttdefinitionen i inskränkande riktning. Under 2005–2008 omfattade uttrycket ”åtgärden har haft betydelse för förundersökningen” endast de fall där åtgärden hade lett till användning av ett annat tvångsmedel mot den misstänkte.

I årets redovisning har Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen redovisat nyttan av de hemliga tvångsmedlen genom att ange antalet förundersökningar där tvångsmedlet har lett utredningen framåt på vissa särskilt angivna sätt. Nyttan har alltså definierats och bedömts på ett nytt sätt i årets redovisning jämfört med tidigare. En jämförelse med föregående års redovisningar av nyttan är därför inte möjlig.

Enligt myndigheternas redovisning har hemlig teleavlyssning under 2009 varit till nytta i 212 förundersökningar, vilket motsvarar 54 % av de förundersökningar där tillstånd till avlyssning lämnats. I 29 % av de förun-

dersökningar där myndigheterna ansett att avlyssningen varit till nytta har uppgifterna lett till frihetsberövande av den misstänkte. I 22 % av förundersökningarna har uppgifterna lett till annat tvångsmedel (t.ex. husrannsakan eller beslag). I 14 % av förundersökningarna har uppgifterna använts vid förhör. I 12,5 % av förundersökningarna har uppgifterna lett till frihetsberövande av någon annan i förundersökningen. I 11,5 % av förundersökningarna har uppgifterna lett till att den misstänkte avförts från förundersökningen. I 6 % av förundersökningarna har uppgifterna åberopats som bevisning vid huvudförhandling och i 5 % har de använts som överskottsinformation enligt 27 kap. 23 a § rättegångsbalken.

Enligt myndigheterna har hemligt teleövervakning under 2009 varit till nytta i 159 förundersökningar, vilket motsvarar 67 % av de förundersökningar där tillstånd till teleövervakning lämnats. I 54 % av förundersökningarna där myndigheterna ansett att övervakningen varit till nytta har uppgifterna använts vid förhör. I 38 % av förundersökningarna har uppgifterna åberopats som bevisning vid huvudförhandling. I 8 % av förundersökningarna har uppgifterna lett till frihetsberövande av den misstänkte eller använts som överskottsinformation enligt 27 kap. 23 a § rättegångsbalken.

Enligt myndigheterna har hemligt kameraövervakning under 2009 varit till nytta i 6 förundersökningar, vilket motsvarar 17 % av de förundersökningar där tillstånd till kameraövervakning lämnats. I 31 % av förundersökningarna där myndigheterna ansett att kameraövervakningen varit till nytta har uppgifterna lett till frihetsberövande av den misstänkte. I 31 % av förundersökningarna har uppgifterna använts vid förhör. I 20 % av förundersökningarna har uppgifterna åberopats som bevisning vid huvudförhandling och i 18 % har de lett till frihetsberövande av någon annan misstänkt i förundersökningen.

Regeringens bedömning

Regeringen gör bedömningen att myndigheternas användning av hemliga tvångsmedel under 2009 har varit ett ändamålsenligt och nödvändigt instrument i den brottsutredande verksamheten.

Som redan framgått ökade det totala antalet tillstånd till hemliga tvångsmedel under 2009 med 44 % jämfört med året innan. Det var framför allt antalet tillstånd till hemlig teleavlyssning som ökade. Enligt Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen är den främsta faktorn bakom det ökade antalet tillstånd till hemlig teleavlyssning den nationella satsningen mot grov organiserad brottslighet. Ökningen beror enligt myndigheterna även på en förändrad telefonkultur hos kriminella (en ökad benägenhet att byta telefon och teaddress).

Regeringen instämmer i myndigheternas analys av orsakerna bakom 2009 års ökning av användningen av hemliga tvångsmedel. Som indikation på att slutsatserna är riktiga framhåller regeringen att den totala avlyssningstiden endast ökade med 10 % trots att antalet tillstånd ökade med 67 %.

Regeringen anför i skrivelsen att myndigheternas redovisning av användningen av hemliga tvångsmedel under 2009 har förbättrats i flera avseenden. Fortfarande saknar dock regeringen vissa uppgifter, bl.a. uppgift om hur nyttan fördelas per avlyssnad person. Regeringen konstaterar att myndigheternas redovisning i vissa delar följer regeringsuppdraget från februari 2010, medan redovisningen i andra delar inte har hunnit anpassas till de nya förhållandevis högt ställda kraven. Regeringen förväntar sig att så sker till nästa års redovisning.

Regeringen gör bedömningen att den kommande digitaliseringen av Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem (där de hemliga tvångsmedlen registreras) kommer att förbättra möjligheterna att ta fram en så rättvisande bild av tvångsmedelsanvändningen som möjligt, och även minska risken för felkällor i materialet.

Enligt regeringen bör det påbörjade arbetet med att förbättra underlaget för skrivelsen fortsätta.

Motionen

Enligt motion Ju8 (S, MP, V) yrkande 2 bör regeringens årliga skrivelse om hemliga tvångsmedel även innehålla en redovisning av användningen av hemlig rumsavlyssning (s.k. buggning) och åtgärder för att förhindra särskilt allvarliga brott.

I yrkande 3 i samma motion begärs att skrivelsen även ska innehålla en redovisning av i vilken utsträckning övervakningsuppgifter har hämtats ut med stöd av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

I yrkande 4 i samma motion begärs att skrivelsen även ska innehålla en redogörelse för Säkerhets- och integritetsskyddsmyndighetens tillsyn och verksamhet.

Bakgrund

Hemlig rumsavlyssning och hemliga tvångsmedel för att förhindra särskilt allvarliga brott

Den 1 januari 2008 infördes hemlig rumsavlyssning (s.k. buggning) som ett nytt hemligt tvångsmedel (prop. 2005/06:178, prop. 2006/07:133, bet. 2007/08:JuU3 och rskr. 2007/08:11). Samtidigt med lagen (2007:978) om hemlig rumsavlyssning infördes lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott (s.k. preventiva tvångsåtgärder). Den lagen ger de brottsbekämpande myndigheterna möjlighet att använda hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning, hemlig kameraövervakning och postkontroll för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott. Både lagen om hemlig rumsavlyssning och lagen om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott är tidsbegränsade, och gäller t.o.m. den 31 december 2012 (prop. 2009/10:119, bet. 2009/10:JuU26 och rskr. 2009/10:263).

Utskottet behandlade i föl ett motionsyrkande om att regeringens årliga skrivelse om hemliga tvångsmedel även borde innehålla en redovisning av användningen av hemlig rumsavlyssning och preventiva tvångsåtgärder (bet. 2009/10:JuU18 s. 7). Utskottet uttryckte förståelse för motionsönskemålen och ansåg att det kunde vara värdefullt med en samlad redovisning av all användning av hemliga tvångsmedel. Utskottet var dock inte berett att ta något initiativ i frågan utan avstyrkte yrkandet.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Samtidigt som lagen om hemlig rumsavlyssning och lagen om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott infördes, inrättades Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden som en ny myndighet under regeringen. Nämnden utövar tillsyn över de brottsbekämpande myndigheternas användning av hemliga tvångsmedel och kvalificerade skyddsidentiteter. Nämnden utövar också tillsyn över Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. På begäran av en enskild är nämnden skyldig att kontrollera om den enskilde har utsatts för hemliga tvångsmedel eller varit föremål för Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling och om tvångsmedelsanvändningen eller personuppgiftsbehandlingen i så fall har skett enligt gällande bestämmelser. De flesta ledamöterna i Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden utses bland personer som har föreslagits av riksdagens partigrupper.

I justitieutskottets betänkande 2007/08:JuU3 (s. 32) behandlades bl.a. ett motionsyrkande om att regeringens årliga skrivelse om hemliga tvångsmedel även borde innehålla ett yttrande från Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden om nämndens tillsyn när det gäller hemliga tvångsmedel. Utskottet hänvisade till att regeringen avsåg att ålägga nämnden att lämna en årlig redovisning för sin verksamhet till regeringen. Utskottet välkomnade detta och framhöll att regeringen därigenom skulle få ett ännu bättre underlag för sin årliga skrivelse till riksdagen. Enligt utskottet fick syftet med motionsyrkandet anses tillgodosett. Yrkandet avstyrktes.

Justitieutskottet behandlade i föl ett motionsyrkande om att regeringens årliga skrivelse om hemliga tvångsmedel även borde innehålla en redogörelse för Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens verksamhet och tillsyn. Utskottet anförde (bet. 2009/10:JuU18 s. 7) att det är väsentligt att regeringen har ett bra underlag för sin skrivelse till riksdagen om den hemliga tvångsmedelsanvändningen. Utskottet var dock inte berett att föreslå att regeringsskrivelsen ska kompletteras med en redogörelse från Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och avstyrkte därför motionsyrkandet.

Regeringen har i Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens regleringsbrev för 2011 gett nämnden i uppdrag att redovisa hur myndigheten under 2011 har bedrivit tillsynsverksamheten avseende användningen av hemliga tvångsmedel och vilka iakttagelser myndigheten har gjort på detta område.

Redovisningen ska innehålla en sammanhållen beskrivning och analys utifrån de iakttagelser som myndigheten har gjort. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2012.

Lagen om elektronisk kommunikation

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation trädde i kraft 2003 (prop. 2002/03:110, bet. 2002/03:TU6, rskr. 2002/03:228). Syftet med lagen var bl.a. att genomföra flera EG-direktiv om elektronisk kommunikation. Lagen gäller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande installationer och tjänster samt annan radioanvändning (1 kap. 4 § första stycket).

Lagen om elektronisk kommunikation innehåller bl.a. bestämmelser som ger de brottsutredande myndigheterna vissa möjligheter att utan domstolsprövning få tillgång till uppgifter om elektroniska meddelanden (6 kap. 22 §). Reglerna innebär att operatörerna i vissa fall är skyldiga att på begäran lämna ut uppgifter om abonnemang, dvs. uppgifter som identifierar en abonnent eller ett abonnemang, framför allt namn, titel, adress och abonnentnummer. Vidare innebär reglerna att operatörerna är skyldiga att lämna ut ”annan uppgift som angår ett särskilt elektroniskt meddelande”. Med en sådan uppgift avses t.ex. en uppgift om vilka som har deltagit i utväxlingen av ett elektroniskt meddelande samt när och under hur lång tid utväxlingen ägde rum. Även en uppgift om positionen hos en mobiltelefon, när uppgiften samtidigt angår ett elektroniskt meddelande, är en sådan uppgift som omfattas av begreppet. Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation är inte begränsade till att gälla uppgifter som har anknytning till en person som är misstänkt för brott (jfr exempelvis 27 kap. 20 § rättegångsbalken).

I en lagrådsremiss den 16 december 2010 har regeringen föreslagit vissa ändringar i lagstiftningen om de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation. Regeringen föreslår bl.a. att bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter som angår särskilda elektroniska meddelanden upphävs. Enligt förslaget ersätts dessa bestämmelser delvis av bestämmelser i 27 kap. rättegångsbalken. Dessutom föreslås en ny lag om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet. Syftet med de föreslagna förändringarna är att stärka rättssäkerheten och integritetsskyddet vid inhämtning av övervakningsuppgifter.

Justitieutskottet har tidigare behandlat ett motionsyrkande om att regeringens skrivelse om hemliga tvångsmedel borde kompletteras med en redovisning av hur de brottsbekämpande myndigheterna använt sig av möjligheten att inhämta uppgifter från teleoperatörer (bet. 2007/08:JuU7 s. 8–10). Med hänvisning till att man borde avvakta det då pågående utredningsarbetet om lagen om elektronisk kommunikation avstyrkte utskottet yrkandet.

Regeringens uppdrag till Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten

En gång per år lämnar Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten en redovisning till regeringen för användningen av hemliga tvångsmedel. Som redan framgått preciserade regeringen i februari 2010 sitt uppdrag till myndigheterna när det gäller denna årliga redovisning (Ju2010/855/Å).

Vidare har regeringen, i Rikspolisstyrelsens och Åklagarmyndighetens regleringsbrev för 2011, uppdragit åt myndigheterna att redovisa hur de säkerställer att de uppgifter som lämnas till regeringen är av hög kvalitet. Av redovisningen ska framgå hur myndigheten möjliggör för den operativa verksamheten att fortlöpande rapportera användningen av de hemliga tvångsmedlen. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2011.

Utskottets ställningstagande

I regeringens förnyade redovisningsuppdrag till Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen ställs högre krav än tidigare på myndigheterna när det gäller deras årliga redovisning av användningen av hemliga tvångsmedel. Utskottet välkomnar detta, då det kan förväntas leda till ett bättre underlag i framtiden för riksdagens årliga granskning av myndigheternas användning av hemliga tvångsmedel. Även om myndigheternas redovisning till regeringen av naturliga skäl inte har hunnit anpassas fullt ut till de nya kraven, kan utskottet konstatera att redan årets redogörelse i flera avseenden är fylligare och mer detaljerad än tidigare. Utskottet ser även positivt på regeringens återrapporteringskrav i myndigheternas regleringsbrev. Vidare noterar utskottet med tillfredsställelse att regeringen har för avsikt att fortsätta arbetet med att förbättra underlaget för skrivelsen. Utskottet har sammanfattningsvis inte något att invända mot vad som har framkommit i redovisningen och föreslår att skrivelsen läggs till handlingarna.

När det gäller motion JuU8 yrkande 2, vill utskottet åter uttrycka förståelse för önskemålet att även användningen av hemlig rumsavlyssning och preventiva tvångsåtgärder borde redovisas för riksdagen. Som utskottet tidigare anfört kunde det vara värdefullt med en samlad redovisning av all användning av hemliga tvångsmedel. Utskottet är dock inte heller i år berett att föreslå ett sådant tillkännagivande som yrkas i motionen. Motionsyrkandet avstyrks.

När det gäller motion JuU8 yrkande 3, vill utskottet peka på de kommande ändringarna i bl.a. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. När ändringarna har trätt i kraft kommer de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter som angår ett särskilt elektroniskt meddelande inte längre att regleras i lagen om elektronisk kommunikation utan i bl.a. 27 kap. rättegångsbalken. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Utskottet ser positivt på att regeringen i regleringsbrev har krävt en återrapportering från Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden när det gäller dess tillsynsverksamhet i fråga om användningen av hemliga tvångsmedel

och vilka iakttagelser nämnden har gjort. Utskottet ser emellertid inte nu något behov av att regeringens årliga skrivelse till riksdagen kompletteras på det sätt som föreslås i motion JuU8 yrkande 4. Yrkandet avstyrks.

Offentliga ombud

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att förbättra möjligheterna för de offentliga ombuden att fullgöra sina uppdrag.

Jämför reservation 2 (S, MP, V).

Motionen

Enligt motionärerna i motion Ju8 yrkande 1 (S, MP, V) bör möjligheterna för offentliga ombud att fullgöra sina uppdrag förbättras.

Bakgrund

Systemet med offentliga ombud i ärenden om tillstånd till hemliga tvångsmedel infördes 2004 (prop. 2002/03:74, bet. 2003/04:JuU2 och rskr. 2003/04:14). De offentliga ombudens uppgift är att bevaka enskildas integritetsintressen. Ombudet har tillgång till allt material som ligger till grund för domstolens prövning och kan också överklaga domstolens beslut.

I proposition 2006/07:133, Ytterligare rättssäkerhetsgarantier vid användandet av hemliga tvångsmedel, m.m. – som behandlade förslagen i ett betänkande med samma namn (SOU 2006:98) – övervägdes bl.a. om det fanns något behov av förändringar i systemet med offentliga ombud. Regeringen gjorde i propositionen (s. 33–35) bedömningen att systemet med offentliga ombud i allt väsentligt fungerar väl och att några lagändringar inte behövdes.

Motionsyrkanden om att de offentliga ombuden bör få bättre förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag har behandlats av justitieutskottet flera gånger, senast i fjol (bet. 2009/10:JuU18 s. 8). Utskottet anförde då bl.a. att utskottet inte hade ändrat uppfattning i förhållande till sina tidigare uttalanden om att systemet med offentliga ombud i allt väsentligt fungerar väl och bidrar till en ökad rättssäkerhet (se bl.a. bet. 2007/08:JuU3 s. 30–31). Utskottet avstyrkte yrkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare redovisade bedömning att systemet med offentliga ombud i allt väsentligt fungerar väl och bidrar till en ökad rättssäkerhet. Motion JuU8 yrkande 1 bör avslås.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Skrivelsens omfattning, punkt 2 (S, MP, V)

av Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Maria Ferm (MP), Lena Olsson (V) och Mattias Jonsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju8 yrkandena 2–4.

Ställningstagande

Sedan 2008 har nya typer av hemliga tvångsmedel tillkommit, nämligen s.k. buggning och preventiva tvångsåtgärder. Vi anser att även användandet av dessa tvångsmedel bör ingå i regeringens årliga redogörelse. Skrivelsen bör även innehålla en redovisning av i vilken utsträckning övervakningsuppgifter har inhämtats med stöd av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. Vidare bör skrivelsen innehålla en redogörelse för Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens verksamhet och tillsyn.

2. Offentliga ombud, punkt 3 (S, MP, V)

av Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Maria Ferm (MP), Lena Olsson (V) och Mattias Jonsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju8 yrkande 1.

Ställningstagande

För ett rättssamhälle är det mycket viktigt att den enskildes rätt och integritetsintressen tas till vara. Offentliga ombud fyller därför en viktig funktion. Deras uppgift är särskilt angelägen eftersom polis och åklagare har fått flera olika typer av hemliga tvångsmedel till sitt förfogande. De offentliga ombuden har emellertid ytterst begränsade möjligheter att hjälpa enskilda att ta till vara sina medborgerliga fri- och rättigheter. Vi anser att de offentliga ombudens roll måste effektiviseras och förbättras. Hur detta ska ske bör utredas av regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2010/11:66 Hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning vid förundersökning i brottmål under år 2009.

Följdmotionen

2010/11:Ju8 av Morgan Johansson m.fl. (S, MP, V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna för offentliga ombud att fullgöra sina uppdrag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den årliga skrivelsen som redovisar användandet av hemliga tvångsmedel ska innehålla en redogörelse även för användandet av hemlig rumsavlyssning och av åtgärder för att förhindra särskilt allvarliga brott.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör ske en redovisning för i vilken utsträckning övervakningsuppgifter har hämtats ut genom lagen om elektronisk kommunikation.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla den årliga skrivelsen om hemliga tvångsmedel på så sätt att en redogörelse från Säkerhets- och integritetsskyddsmyndens verksamhet och tillsyn läggs till skrivelsen innan den skickas till riksdagen.